

Aleg. 258

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszy krajowych
za rok 1905.

Wysoki Sejmie !

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszy krajowych za rok 1905 obejmuje 435 funduszy, o 9 więcej, niż w roku 1904. Mianowicie przybyło w porównaniu z rokiem 1904 nowych funduszy jedenaście (fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich, regulacyi potoku Błotni, górnej Trześniówki, osuszenia bagien rzemieńskich, pożyczkowego na podwyższenie wałów wisłanych, krajowej szkoły szewskiej w Kołomyi, fundacyjny Bonifacego i Magdaleny Stillerów, dobroczynny dr. Tytusa Przesmyckiego, Krajowy sierocy, pożyczki krajowej z roku 1904 i pożyczki krajowej z roku 1905), ubyły zaś dwa fundusze (fundacya jubileuszowa na zakupno pni pszczół i funduszu krajowego warsztatu naukowego tkackiego w Korczynie).

W formie zamknięć nie nastąpiła żadna zasadnicza zmiana, szemat rubryk w wydatkach i dochodach funduszu krajowego stosuje się do uchwalonego budżetu na rok 1905. W sprawozdaniach swych o zamknięciu rachunków funduszy krajowych za rok 1903 i za rok 1904 wypowiedziała Komisya budżetowa o tej formie budżetowania i zamknięć rachunkowych swoje krytyczne uwagi i oświadczyła się za systemem budżetowania brutto. Wobec tego, że Wydział krajowy uznał wskazówki Komisji budżetowej za słuszne i zastosował się do nich w układzie budżetu na rok 1907, uważa Komisya budżetowa dzisiejszą formę zamknięć rachunkowych jedynie za przejściową, jako konsekwencję dawniejszego układu budżetu krajowego.

Ogólny stan finansów kraju, odzwierciedlony w zamknięciu rachunków za rok 1905, jest podobnie jak w roku 1904 formalnie pomyślnym. Zamknięcie rachunków bowiem funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem wykazuje przewyżkę dochodów w kwocie 463.039 K, w miejsce niedoboru w kwocie 193.060 K, jakim zamknięto budżet na rok 1905. Uzupełniwszy przewyżkę dochodów owym niedoborem, okaże się wynik rzeczywisty korzystniejszym cyfrowo o kwotę 656.099 K, a jeżeli do tej kwoty doliczy się sumę 10.538 K wydaną na spłatę starych długów nad budżet, podwyższy się korzystniejszy wynik do kwoty 666.637 K.

W szczególności dopisały w r. 1905 zarówno dochody z dodatków do podatków bezpośrednich, jak z opłat konsumcyjnych, wzrosły też znacznie subwencye państwowe na cele rolnicze. Dodatki do podatków przyniosły więcej o 889.356 K, wydatność grosza dodatków wynosiła 259.555 K zamiast preliminowanych 245.000 K. Dochód z opłat konsumcyjnych był wyższym o 364.352 K nad kwotę przewidywaną główny udział w tej nadwyżce mają opłaty z piwa, z których wpłynęło więcej o 311.277 K.

Zaznaczyć jednak należy, że na ów pomyślny wynik zamknięcia rachunkowego za rok 1905 złożyły się także następujące czynniki:

- a) Pozostałość z rachunku roku poprzedniego w kwocie . 128.139 K
 b) Dochód z pożyczki w kwocie 6,100.000 K na pokrycie rat przypadających do wypłaty w roku 1905 na systematyczną regulację rzek karpackich w kwocie . 462.568 K.
 c) Dalsze energiczne ściąganie zaległości podatkowych, wskutek czego zaległość w dodatkach krajowych zmniejszyła się w roku 1905 o kwotę . 602.367 K

Wielka wydatność grosza dodatków do podatków ponad preliminarz była więc następstwem ściągnięcia części zaległości za lata ubiegłe. Bez wpływów tych zaległości i pozostałości kasowej z roku 1904 byłby się rok 1905 zakończył niedoborem, jak to przewidywała Komisya budżetowa w swem zeszłorocznem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków za rok 1904.

Fundusz krajowy

w znaczeniu ściśle em miał w roku 1905 :

dochodów	:	:	:	:	:	:	28,429.057 K
wydatków	:	:	:	:	:	:	27,966.018 „
nadwyżka wynosi							463.039 K

W porównaniu z rokiem 1904 wzrosły dochody o kwotę 1,102,622 K, wydatki o 894,089 K.

Podobnie jak w r. 1904 zajmują także w r. 1905 pierwsze miejsce wydatki na cele oświaty. Wydatki funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem na cele oświaty wynosiły 10,901.796 koron, t. j. 39% sumy wydatków tego funduszu (w r. 1904 zaś 37%). Oprócz tych wydatków wynosiły dochody własne funduszu szkolnego krajowego 3,708.024 koron i dochody własne funduszu szkolnego emerytalnego 320.175 koron. Ogółem więc wynosiły wydatki kraju na cele oświaty kwotę 14,929.995 koron, o 1,106.481 koron więcej, niż w r. 1904.

Wydatki na cele gospodarcze (rolnictwo, górnictwo, przemysł i rękodzieła, budowy wodne i melioracje) wynosiły razem 4,414.556 koron, o 428.754 koron więcej, niż w r. 1904, a w stosunku do sumy wydatków funduszu krajowego 15.8%, o 1.1% więcej niż w r. 1904, jeżeli pominiemy sumę 863.544 koron przeznaczoną w r. 1904 na złagodzenie skutków klęski elementarnej.

Wydatki na cele komunikacyjne wynosiły razem z dotacją funduszu kolejowego kwotę 3,745.551 koron, o 120.718 koron więcej niż w r. 1904, a w stosunku do ogółu wydatków 13.4%.

Wydatki na sprawy zdrowotne wynosiły 3,369.148 koron, a razem z wydatkami na cele dobroczynne kwotę 3,472.621 koron, o 61.941 koron więcej, niż w r. 1904, a w stosunku do sumy wydatków 12.4%.

Dalsze miejsce w rzędzie wydatków funduszu krajowego zajmują w r. 1905 wydatki na długi krajowe w kwocie 3,036.626 koron. W porównaniu z rokiem 1904 wydatki te były wyższe o 70.190 koron i wynosiły 10.9% sumy wydatków, podobnie jak w r. 1904.

Wymienione wyżej główne działy wydatków krajowych wyczerpały w roku 1905 kwotę 25,467.677 koron, czyli 91.7% sumy wydatków.

Reszta wydatków wynosiła:

Na zarząd	.	.	.	819.103 koron czyli 2.93% wydatków
Na bezpieczeństwo publiczne	.	.	.	669.330 „ „ 2.39% „
Na reprezentację kraju	.	.	.	270.427 „ „ 0.96% „
Na pomniki historyczne	.	.	.	106.691 „ „ 0.39% „
Różne	.	.	.	529.311 „ „ 1.89% „

Przegląd wydatków funduszu krajowego w dziesięcioleciu 1896—1905 zawiera dołączona tablica statystyczna.

W rzedzie dochodów kraju utrzymał się nadal na pierwszym miejscu dochód z dodatków do podatków bezpośrednich. Ogólny dochód z dodatków do podatków wynosił 16,936.318 koron, o 1,790.166 koron więcej niż w roku 1904 wskutek podwyższenia stopy dodatków o 5%. Mianowicie w Galicyi wschodniej i zachodniej przyniosły dodatki do podatków (65 groszy do podatków realnych, 71 groszy do podatków osobistych z wyjątkiem osobisto-dochodowego) 15,504.986 kor., w W. Ks. Krakowskim zaś 57 groszy do podatków realnych i 63 groszy do podatków osobistych) 1,481.332 koron.

Krajowe opłaty konsumcyjne przyniosły funduszowi krajowemu razem 7,503.352 koron. W tej sumie przedstawia dochód z krajowych opłat konsumcyjnych od piwa 2,011.277 koron, z 30% dodatku krajowego do podatku od wina 97.191 koron, udział kraju w dochodzie podwyższonego podatku od spirytusu (w myśl ustawy z dnia 8. lipca 1901 Nr. 86 Dz. p. p.) 5,390.341 koron.

Bonifikacya ze skarbu państwa za zrzeczenie się dodatków krajowych do podatku osobisto-dochodowego wynosiła tylko 702.096 koron, ostatecznego obliczenia jednak Wydział krajowy od krajowej dyrekcji skarbu jeszcze nie otrzymał.

Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich wynosił 28.725 koron, o 4.726 koron więcej, niż preliminowano.

Myta na drogach krajowych przyniosły kwotę 517.834 koron, równającą się dochodowi dwóch groszy dodatków do podatków bezpośrednich.

Dochody publiczne kraju wyżej wymienione wynoszą razem 25,733.325 kor. Reszta dochodów przypada na wpływy administracyjne, subwencye państwowe i bonifikacye funduszu propinacyjnego.

Zamknięcie rachunkowe a budżet.

W porównaniu z budżetem na rok 1904 wykazuje zamknięcie rachunkowe dochody budżetowe wyższe o 1,410.966 koron, wydatki zaś wyższe o 754.867 koron. Różnica ta między zamknięciem a budżetem, zwłaszcza w wydatkach jest znacznie mniejszą, aniżeli w szeregu lat ostatnich. Mianowicie przewyższają rzeczywiste wydatki sumę wydatków budżetem uchwalonych:

w r. 1900 o	.	.	.	899.708 kor.
" " 1901 "	.	.	.	868.312 "
" " 1902 "	.	.	.	1,651.708 "
" " 1903 "	.	.	.	1,284.710 "
" " 1904 "	.	.	.	1,010.999 "
" " 1905 "	.	.	.	654.867 "

To zbliżenie się wydatków rzeczywistych do cyfr budżetu jest objawem pomyślnym, wykazuje bowiem, że zarówno w budżetowaniu wydatków, jak w szafowaniu niemi postępowano z wielką przezornością i ściśle stosowano się do wyrażonej w budżecie woli Wysokiego Sejmu. W szczególności było, jak zazwyczaj, także w r. 1905. najmocniejszym przekroczenie w funduszu szkolnym krajowym. Niedobór finansu szkolnego krajowego był wyższym o 427.943 koron nad sumę budżetową, natomiast niedobór funduszu szkolnego emerytalnego był mniejszym o 45.657 koron. Mianowicie wydatki na płace nauczycieli były wyższe o 296.500 koron niż preliminowano w budżecie, a to głównie wskutek zbyt wysokiego procentu potrąconego w budżecie tytułem interkalaryów. Także t. zw. przebieżne wydatki, wynoszące kwotę 272 167 koron, były wyłożone głównie na nadebrane płace, dodatki pięcioletnie i inne wynagrodzenia. Wprawdzie wydatki te mają pokrycie we wymienionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego rubrykach przychodu (rozmaite wpływy, taksy od spadków, dodatki do podatków), mimo to nie ulega wątpliwości, że nie były przewidywane i z tego powodu przyczyniły się do podwyższenia niedoboru funduszu szkolnego.

Wydatki na sprawy zdrowotne były wyższe o 142.799 koron ponad kwotę budżetową, głównie z powodu większych wydatków na koszt leczenia ubogich o 132.774 koron. Niedobór ten jest znacznie niższym niż w r. 1904., a powstał głównie z powodu otwarcia trzech nowych szpitali w Kałuszu, Tarnobrzegu i Turce, tudzież podwyższenia w czterech szpitalach taksy dziennych leczenia.

Wy-
funduszu krajowego
(Wedle zamknięć

Liczba porz.	Wydatki	1896		1897		1898		1899	
		K	%	K	%	K	%	K	%
1	Koszta reprezentacji kraju . .	176.870	0·81	219.802	1·04	217.208	1·15	220.622	1·09
2	Koszta zarządu	612.820	2·80	590.830	2·79	641.990	3·39	669.140	3·31
3	Bezpieczeństwo kraju	683.658	3·13	527.678	2·50	538.930	2·84	540.048	2·67
	a) Kwaterunkowe żandarmerji	631.710	2·89	478.020	2·26	485.236	2·56	495.516	2·45
	b) Szupaśnictwo	51.948	0·24	49.658	0·24	53.694	0·28	44.532	0·22
4	Służba zdrowia i opieka nad ubogimi	2,420.912	11·05	2,613.552	12·34	2,830.556	14·96	2,748.528	13·60
	1. Zakłady i cele dobroczynne	44.848	0·20	50.848	0·24	48.848	0·26	53.048	0·26
	2. Krajowe zakłady i koszta sanitarne	2,376.064	10·85	2,562.704	12·10	2,781.708	14·70	2,695.480	13·34
5	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	4,557.830	20·81	4,735.182	22·37	5,521.806	29·17	6,077.470	30·06
6	Utrzymanie pomników historycznych i kościołów . . .	66.558	0·30	60.104	0·28	69.264	0·37	90.800	0·45
7	Komunikacye	2,800.712	12·79	2,850.518	13·47	3,042.006	16·07	3,375.024	16·69
8	Wydatki na cele gospodarcze .	2,391.310	10·92	2,660.574	12·57	2,558.328	13·51	2,874.758	14·21
	1. Wydatki na rolnictwo, szkoły rolnicze, leśne, stypendya, klęski element. .	1,048.420	4·79	1,117.112	5·28	1,123.452	5·93	1,247.913	6·17
	2. Budowy wodne i melioracye	1,008.618	4·58	1,163.750	5·50	1,041.740	5·52	1,169.842	5·78
	3. Górnictwo i przemysł .	339.272	1·55	379.712	1·79	390.126	2·06	457.002	2·26
9	Odsetki i umarzanie pożyczek przez kraj zaciągniętych .	7,885.256	36·01	6,064.996	28·65	3,081.172	16·28	2,933.458	14·51
10	Różne wydatki	302.920	1·38	844.754	3·90	428.198	2·24	688.883	3·41
	Razem . . .	21,898.846	100%	21,167.990	100%	18,929.458	100%	20,218.727	100%

datki**w dziesięcioleciu 1896 — 1905.**

rachunkowych).

1900		1901		1902		1903		1904		1905	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
231.802	1·13	227.373	1·05	207.650	0·88	245.424	0·96	245.260	0·91	270.427	0·96
673.403	3·29	670.774	3·09	742.609	3·13	811.834	3·21	822.382	3·04	819.103	2·93
545.880	2·67	577.059	2·65	591.057	2·49	659.673	2·60	637.629	2·36	669.330	2·39
504.886	2·47	533.759	2·40	553.375	2·33	621.897	2·45	594.623	2·20	612.591	2·19
40.994	0·20	43.300	0·20	37.682	0·16	37.776	0·15	43.006	0·16	56.739	0·20
2,797.068	13·67	2,950.161	13·57	3,003.178	12·67	3,400.662	13·45	3,410.680	12·59	3,472.621	12·42
57.448	0·28	46.648	0·22	59.048	0·25	83.848	0·33	61.398	0·23	103.473	0·38
2,740.420	13·30	2,903.513	13·35	2,944.130	12·42	3,316.814	13·12	3,349.282	12·36	3,369.149	12·04
6,829.329	33·38	7,449.182	34·26	8,128.176	31·28	9,391.737	37·08	10,014.422	37·00	10,901.796	38·96
68.573	0·33	93.175	0·43	80.172	0·34	86.152	0·34	93.160	0·34	106.691	0·39
3,245.172	15·86	3,494.941	16·08	3,561.792	15·02	3,670.267	14·49	3,624.833	13·38	3,745.552	13·39
2,666.427	13·03	2,899.028	13·33	3,506.436	14·79	3,669.100	14·48	4,849.346	17·91	4,414.556	15·79
1,187.612	5·80	1,249.012	5·74	1,395.497	5·80	1,505.471	5·94	2,339.304	8·64	1,790.636	6·40
1,115.987	5·46	1,217.803	5·60	1,558.800	6·57	1,674.151	6·61	1,838.567	6·79	1,943.109	6·97
362.827	1·77	432.212	1·99	552.140	2·32	489.477	1·93	671.475	2·48	680.812	2·42
2,936.365	14·35	2,901.027	13·34	3,257.009	13·74	2,999.910	11·84	2,966.436	10·96	3,036.627	10·87
466.583	2·29	478.827	2·20	622.364	2·66	393.777	1·53	407.777	1·51	529.311	1·89
20,460.602	100%	21,741.546	100%	23,710.443	100%	25,328.536	100%	27,071.928	100%	27,966.018	100%

Wydatki na długi krajowe wynosiły więcej o 97 027 koron z powodu wyższych wydatków o 59.756 koron na odsetki od chwilowych pożyczek, wydatku 29.014 koron na umorzenie pożyczki krajowej z roku 1893 i wydatku w kwocie 10 538 koron na spłatę dawniejszych długów krajowych.

Inne przekroczenia nie są znaczne i są dostatecznie wyjaśnione i usprawiedliwione w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Ogólny stan majątku

wszystkich funduszków krajowych, objętych sprawozdaniem Wydziału krajowego (bez fundacyi hr. Skarbka i krajowych funduszków propinacyjnych), wynosił według zestawienia na str. 817 sprawozdania Wydziału krajowego 74,012.936 koron.

Stan bierny wynosił sumę 53,352.937 koron, przewyżka stanu czynnego w funduszach krajowych wynosiła więc kwotę 20,659 999 koron.

Główne pozycje stanu majątkowego czynnego są następujące:

Fundusz krajowy w znaczeniu ścisłym	10,139 830	K
Krajowy szpital powszechny z oddziałem położnic	3,026.644	"
Kraj. zakład dla obłąk. w Kulparkowie wraz z rozszerzeniem	3,065.932	"
Szpital św. Łazarza w Krakowie (wszystkie oddziały)	3,031.331	"
Fundusz szkolny krajowy	3,715.788	"
Szkoła rolnicza i folwark w Dublanach i Czernichowie	1,074.905	"
Fundusze stypendyjne	11,696.254	"
Zakład narodowy im. Ossolińskich	1,049.742	"
Fund. Domu ubogich (Ludwika i Anny Helzlów w Krakowie)	3,362.824	"
Fundusz Wiktora hr. Baworowskiego	3,705.764	"
" propinacyjny miast	8,784.690	"
" kolejowy	5,549.041	"
" pożyczkowy na budowę koszar	2,958.560	"
" pożyczkowy na cele melioracyjne	1,713.093	"
" koszar krajowych	1,967.456	"

W stanie biernym tworzy główną pozycję fundusz pożyczki krajowej z roku 1893 w kwocie 52,990.274 koron.

Oprócz wyżej wymienionego majątku wynosi czysty stan majątkowy funduszków oddanych w zarząd Banku krajowego razem 2,866.216 koron, a mianowicie:

stały fundusz przemysłowy	1,772.080	K
" " pożyczkowy dla Kółek rolniczych	70.154	"
" " " " przemysłu rolniczego	583.451	"
" " hodowlany	102.412	"
" " dla spółek kas oszczędności i pożyczek	338.117	"

Wartość dóbr i realności, stanowiących własność funduszków krajowych z końcem roku 1905 zestawia sprawozdanie Wydziału kraj. w ogólnej sumie 19,461.241 K.

Należność kraju z tytułu zaległych podatków bezpośrednich z końcem roku 1905 wynosiła w funduszu krajowym 4,062.049 koron, w funduszu szkolnym krajowym 1,550.269 koron, razem 5,612.318 koron.

W porównaniu z rokiem 1904 okazuje się z końcem roku 1905 przyrost majątku o 4,377.258 koron, a to w majątkach zarodowych o 661.485 koron, w majątkach obrotowych o 3,715.772 koron (wskutek zmniejszenia się stanu biernego). Stan czynny majątkowy wzrósł głównie w funduszach: propinacyjnym miast, stypendyjnych, dobroczynnych, pożyczkowym na cele melioracyjne, kolejowym i wskutek spłat pożyczek krajowych.

Komisja budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutorium z rachunków funduszków budżetem objętych za rok 1905.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutorium dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1905.

3. Rachunki funduszy samoistnych budżetem nieobjętych, funduszu propinacyjnego 37 miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska, funduszu krajowych koszar wojskowych, funduszu byłego galicyjskiego korpusu ochotników z roku 1859, funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół ludowych, funduszu kolejowego, stałego funduszu hodowlanego, stałego funduszu przemysłowego, funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych i funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena, przyjmuje Sejm do wiadomości.

4. Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego za rok 1905 w kwocie 463.039 K przenosi się na rok 1907 i wstawia się do budżetu r. 1907 w rubr. XIII. dochodów

Za Przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Głabiński.

